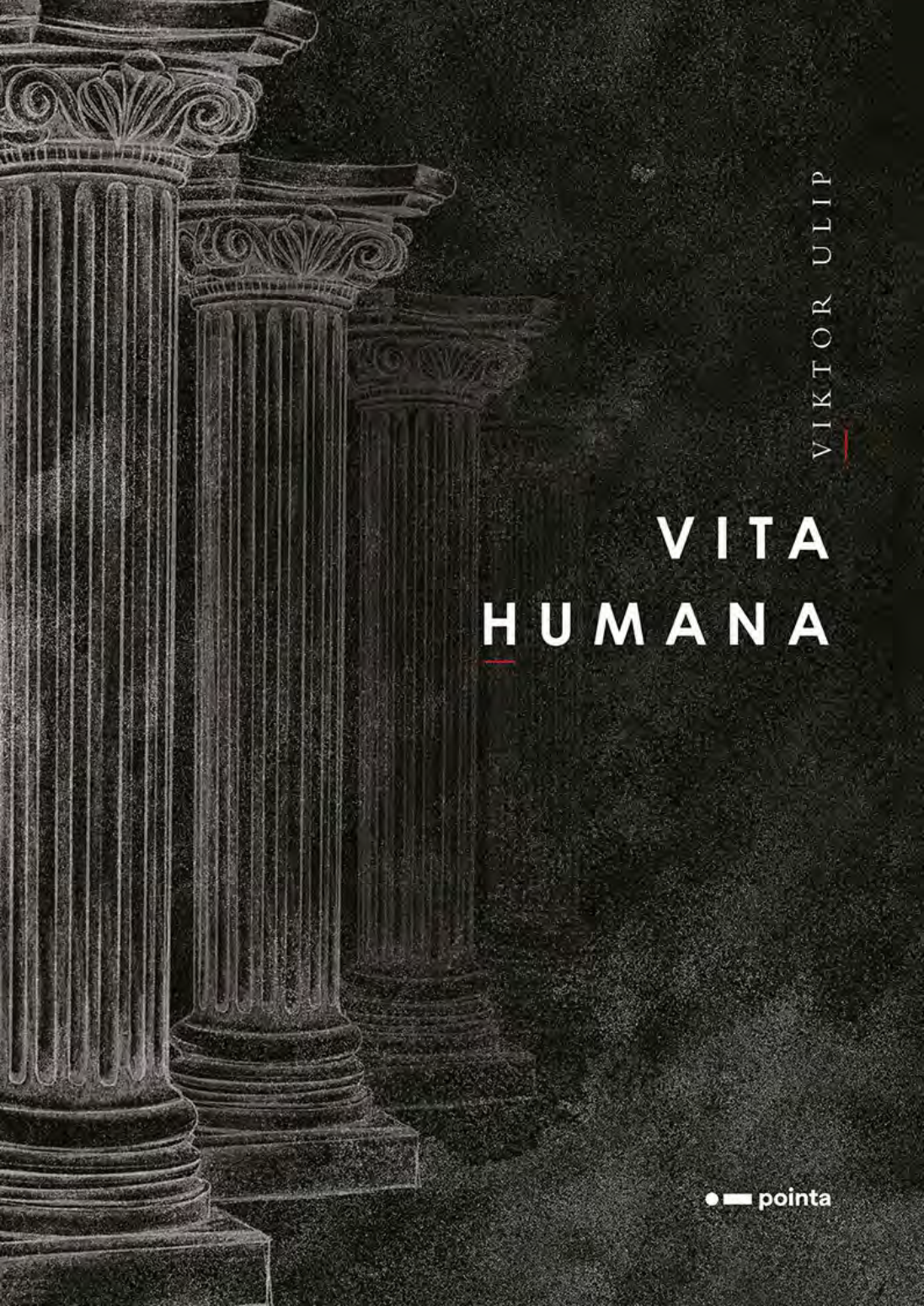

The background of the entire cover is a dark, monochromatic photograph of three classical columns. The columns are fluted and have ornate capitals, receding from the left foreground towards the right background, creating a sense of depth. The lighting is dramatic, highlighting the textures of the columns against a dark, grainy background.

VIKTOR ULIP

VITA
HUMANA

● — pointa

Vita Humana

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.pointa.cz

www.albatrosmedia.cz

Viktor Ulip

Vita Humana – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VIKTOR ULIP

VITA HUMANA

Copyright © Viktor Ulip, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7691-485-8

ISBN e-knihy 978-80-7691-699-9 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7691-706-4 (1. zveřejnění, 2024) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7691-707-1 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)

Hra je v plném proudu.

Vždy byla.

Vždy bude.

Vyhrát však nelze...

Přesto nezbývá, než hrát dál.

I

„Ale... nemůžu přece... pane učiteli, rodiče mě zabijou!“

„To sis měl uvědomit dřív.“

„Ale...“

„Vážně to na mě nemusíš zkoušet. Už jsem se rozhodl.“

„Přece hned nemusíte... slibuji, že příští rok o mně ani nebude-
te vědět. Žádný průsery! A na testy se nevykašlu, připravím se na ně!
Opravdu!“

„Michale, jak jsem řekl. Můžeš jít.“

Učím dějepis a zeměpis na druhém stupni základní školy v menším městečku s obyčejným, ale zároveň kouzelným názvem Lhotka. Do kabinetu jsem si pozval Michala Fojtka, abych mu sdělil, že ho nenechám projít do deváté třídy. Alespoň ne bez úspěšně složeného reparátu. Nikomu nechci ztěžovat život více, než je nezbytně nutné, ovšem v případě Michala to snad ani jinak nejde.

Učitelské řemeslo není úplně nejvděčnějším zaměstnáním. Člověk pro něj potřebuje mít určité vlohy, a přestože musí oplývat nemalými vědomostmi, nebývá zvykem, aby si učitelé žili na příliš vysoké noze. Ale ne, nestěžují si na svůj plat. To, co mě trápí daleko více, tkví v úplně něčem jiném, něčem novém, co přinesla snad až poslední doba. Povědomí žáků o tom, co si k nim nesmím dovolit, je naprosto dokonalé. V tomto ohledu mají snad větší znalosti než já sám. Často mívám pocit, že právě povědomí o právech žáka se stalo hlavním předmětem moderního školství, a žáci tudíž zapomínají na své povinnosti. Případně je neberou vážně. O upadajícím respektu k učitelům ze strany jejich rodičů ani nemluvě.

Přemýšlím jako důchodce. Někdo by snad mohl nabýt dojmu, že jsem starý zapšklý morous, který dětem závidí jejich mládí. Nevrlý dědek, jenž by nejradši kontroloval, zda chlapci chodí do školy v naleštěných botách, škrobených košilích a řádně ostříhání. Není tomu tak. Jmenuji se Filip a mezi zdejšími učiteli jsem ve svých dvaceti devíti letech jedním z nejmladších. Přesto moje ideály z počátku mé práce již stihly vzít za své.

Myslíval jsem si, že když se k žákům nebudu chovat příliš nadřazeně, spíše jako ke svým kolegům než k nedospělým, nevyzrálým jedincům, dokážu si vybudovat nejenom respekt, ale budu k nim mít blíže a třeba se pro ně stanu i jakýmsi vzorem. Dějepis i zeměpis jsou navíc takový typ učiva, který se dá podávat celkem vděčnou formou. Nekladl jsem si za cíl hustit do dětí letopočty, chtěl jsem jim vyprávět příběh. Příběh nás všech.

Zpočátku se mi to místy i dařilo, byl jsem mladá, neokoukaná tvář. Povedlo se mi vytvořit si téměř až přátelský vztah s několika žáky, jejichž zájem byl pro mě živou vodou, která mi dodávala pocit, že předávat své znalosti má smysl.

Jelikož působím ve škole, která má ve svém okolí spíše negativní pověst, svůj drobný osobní úspěch jsem slavil jen v několika málo třídách. Daleko častější bývá, že mému výkladu nikdo nevěnuje pozornost. Žáci se nepokrytě zabývají diskuzí mezi sebou, čmárají si buď neidentifikovatelné, nebo v horším případě dále neinterpretovatelné kresby a průpovědi do sešitů či přímo na lavice a mě tam mají pouze jako zvukovou kulisu. Vy-

učovací hodiny se v takových třídách zvrhávají v řadu napomínání a dohadů. Moje snaha trestat je poznámkami či špatnými známkami je zbytečná. Netrápí je to. Jsem si vědom, že se jedná o slabé páky.

Často jde o třídy, v jejichž středu se nachází někdo, jako je Michal. Někdo, kdo má všechny a všechno tak říkájící na háku. A pokud je ve třídě takových Michalů více, učit se tam téměř nedá. Ne, že by v takové třídě byli všichni tak špatní, ale...

Pochopil jsem, že školní třída je živoucí organismus ne nepodobný lidskému tělu. Žijte ho správnými živinami, trénujte ho, posilujte a bude utěšeně růst. Nechte ho infikovat zákeřným virem a přestane správně fungovat. Přestane mít chuť jíst a nebude mít sílu trénovat a zdokonalovat se. Uvědomuji si ovšem, že tato teze, kdy přirovnávám některé žáky k virům, které vzdělávacímu systému pouze škodí, může být pro leckoho šokující a nepřípustná.

„Prosím, pane učiteli. Příští rok se zlepším! Slibuju! Jen mě nechte projít!“ žadoní Michal a jeho psí oči by obměkčily snad i toho největšího nelidu. Já ho však znám...

„Michale, já tě nemůžu nechat projít. Ze zkoušení a písemek máš u mě samé pětky. Dobře, máš tu jednu trojku, ale ta ti v konečném součtu průměr moc nezlepší. Ke všemu... v hodině jsi naprosto nesnesitelný. Ne, je mi líto. Přidávám sice práci i sám sobě, ale nedá se nic dělat. Sejdeme se v srpnu,“ nepřipouštím další diskuzi.

„Kurva!“ zakleje a masku psích očí nahradí výraz čiré nenávisti. Při odchodu z kabinetu za sebou neopomene prásknout dveřmi. Mstím se mu snad? Ne, o mstu se skutečně nejedná, v jeho případě zkrátka nemohu jinak.

Uvědomuji si, že mě Michal a jemu podobní změnili. Vypracoval jsem si proti nim jistou obranyschopnost a mé ideály se rozplynuly. Doba, kdy jsem si myslel, že mohu učit zábavnou formou, že vztah žák-učitel nemusí být nutně vztahem dvou různých protipólů, již dávno minula. Stal se ze mě jeden z těch učitelů „na klíček“, jímž jsem nikdy být nechtěl. Jedině tak ale neodcházím domů s pocitem totální prohry a selhání, nýbrž pouze s tím, že pravidla hry se změnila a mně už nejde o její průběh či výsledek,

ale pouze o to, abych si nepřivodil zranění a na konci zápasu se mohl těšit z vydělaných peněz za odvedenou práci. Přestože pouze dávám vzniknout lidskému vydání stručného přehledu dějin v datech. Musím navíc zdůraznit, že v mnoha případech velmi stručnému a zdaleka ne bezchybnému. Nebylo to však mojí prvotní volbou.

Jedno místo, kde mohou mé ideály na chvíli ožít, však stále existuje. Jedná se o vzácnou třídu, alespoň na poměry zdejší školy, ve které není žádný „Michal“ a kde mohu zavzpomínat na své učitelské počátky. V takovém případě nechávám masku přísného učitele v kabinetu a mohu být sám sebou. Bohužel se jedná již o devátý ročník, přičemž školní rok se chýlí ke konci. Za pár dní mi nezůstane ani tento osamocený ostrůvek mých ideálů v oceánu kruté reality všedního života. S povzdychem opouštím kabinet a veškeré pomůcky, ať už jde o učebnici nebo klasifikační arch, nechávám uvnitř. Nepotřebuji je. Je to jediná třída, v níž se cítím jako učitel, a ne jako vězeňský dozorce. Jediné místo na celé škole, kde mohu říct: „Neberte historii jako soupis dat, ke kterým je přiřazena určitá událost. Je to příběh, z něhož se může člověk poučit. Je to příběh nás všech.“

Dnes jsem zůstal ve škole déle, abych stihl opravit poslední písemky letošního školního roku a zadat výsledné známky na vysvědčení do klasifikačního systému. Odcházím až kolem šesté hodiny večerní. Nasednu do své obstarožní červené felicie a vydám se na cestu do Zlatého Týna, kde se večer koná sraz mé bývalé třídy ze střední školy. Ne že by se mi tam buhvíjak chtělo, ale když už jsem slíbil, že dorazím...

Hladem se mi téměř motá hlava, jelikož jsem nejedl od poledne. Nemám v úmyslu jet rovnou na místo akce, tedy do bowlingového klubu v západní části města, ale plánuji se stavit v bistru Rest Coast nacházejícím se na půli cesty. Rád se najím v klidu a sám. Ti, jejichž pracovním osudem je rovněž učitelské povolání, mě jistě chápou.

Žaludek se mi svírá v hladové křeči a kručení v břiše rezonuje mými vnitřnostmi, odkud se jako vlna šíří až do konečků prstů. Nemohu zahnat myšlenky na šťavnatý kus masa obklopený zeleninou a přelitý pikantní

omáčkou uvnitř lehce osmahnuté bulky. Odpřisáhnul bych, že se autem line jeho vůně. Začínám si připadat jako Pavlovův pes, kterému ovšem nikdo na zvonek zvonit nemusí.

Interiérem vozu se nesou tóny starší rockové muziky. Osmdesátá léta, odhaduji. Nic zběsilého, spíše taková poklidná písnička idylicky dokreslující atmosféru krásného slunného letního dne. Mám dobrou náladu. Lepší, než bych čekal.

Spokojené rozjímání však náhle naruší dění na silnici. Hned za levotočivou zatáčkou se mi naskytne děsivý pohled. Na konci dlouhé rovinky řidič nákladního auta nedokázal udržet nervy na uzdě a spoléhaje na své štěstí, že se proti němu z protisměru nevytíří žádné auto, začal předjíždět pomalu jedoucí zelený osobní vůz.

Srdce se mi rozbušilo takovým způsobem, že kdyby ještě trochu přidalo na intenzitě, patrně by mi rozervalo hrudník. Prudce šlápnu na brzdu, kola se zablokují a krajinou se rozléhá kvílení smýkajících se pneumatik. Prohýbám se na sedadle jako luk a tlačím vši silou na brzdový pedál, pevně oběma rukama svíraje volant. Ten idiot to prostě nemůže stihnout!

I řidič nákladáku začne brzdit. Svůj předjížděcí manévr však zpět vzít nemůže. Od kol se mu zdvihá bílý kouř. Moc dobře vím, že tohle nezvládne. Tímto způsobem nelze srážce zabránit.

Jediné, co mi zbývá, je povolit brzdový pedál a volantem trhnout doprava. Dostávám se tak na samý okraj silnice. Kola na pravé straně právě minula krajnici, takže částečně projíždějí nezpevněným travnatým povrchem na okraji příkopu. Hází to se mnou, ale nákladnímu autu se přece jenom na poslední chvíli vyhýbám! Rychle stáčím volant doleva, čímž se dostávám zpět na silnici, a opět dupu na brzdu. Nevyhnutelně se tak dostávám do smyku. Auto se přetáčí kolem své osy a nakonec zůstává stát napříč v protisměrném pruhu.

Stále však nemohu vydechnout úlevou. Světla dalšího vozu se nebezpečně blíží! Řidič našťestí stihl stočit auto do vedlejšího pruhu, ve kterém nic dalšího nejede, a s rukou pevně přitisknutou na klaksonu se mi na poslední chvíli vyhýbá.

Pomalou popojedu ke kraji silnice. Zapnu blinkry, vypnu motor a hlavu schovám do dlaní. Celý se klepu. Srdce mi nepřestává bušit. To je dobře. Před chvílí nebylo daleko k tomu, aby se zastavilo na dobro.

Řidič nákladního auta se nevrátil, aby zjistil, zda právě nezapříčinil moji smrt. Projel zatáčkou a více jsem ho neviděl. Zřejmě pokračuje dál za svým cílem. Ani řidič zeleného osobního vozu nezastavil. Událost, kterou si budu pamatovat do konce svého života, se udála v několika málo sekundách, jež zřejmě nebyly pro ostatní aktéry natolik podstatné, aby na chvíli zastavili a ujistili se, že se nikomu nic nestalo. Nebo neměli dostatek odvahy? Jejich životy pokračují zbaběle dál a můj našťestí také.

Zhluboka dýchám. Srdce se ne a ne zklidnit. Ani bych se nedivil, kdyby mě, i přes můj poměrně mladý věk, stihnul infarkt. Vystoupím, sednu si do příkopu, ve kterém jsem před chvílí málem skončil i s autem, a nepřítomně hledím do dálky. Začnu se smát. Nevím proč. Možná proto, že do breku mi není. A i když mi občas do pláče bývá, neumím plakat. Zapomněl jsem to patrně v dětství. A tak dávám průchod hysterickému smíchu, čímž uvolňuji emoce, jež ze mě prostě musí nějakým způsobem ven.

Sedím tam dobrou čtvrt hodinu, než se konečně uklidním. Ta moje plechová skořápka by stěží vydržela srážku s nákladákem, aniž by se z ní zároveň nestala jen těžko rozeznatelná hrouda kovového šrotu. Pocit, kdy jen o vlasek uniknete smrti, se nedá popsat slovy. Zprvu mi bylo na zvracení. Toto nutkání však již vymizelo a opět jej nahradila chuť k jídlu. Žiju. Teď si to uvědomuji tak nějak víc.

Nastoupím zpět do auta a stále tak trochu v transu pokračuji v cestě. V okamžiku, kdy se na kopci u silnice objeví můj dílčí cíl, povytáhnu překvapeně obočí. Jel jsem tak nějak automaticky, aniž bych pořádně vnímal své okolí.

Zastavím na poloprázdném parkovišti a ze zadního sedadla vezmu lehkou šedou plátěnou bundu, v jejíž náprsní kapse mám peněženku. Přehodím si ji přes paži a černou diplomatku, již nosívám do práce, nechám v autě. V bistru mě okamžitě udeří do nosu nezaměnitelné aroma přepálen-

ného tuku. Nejde o žádný nóbl lokál, ale zdejší atmosféru jsem si zamiloval. A ke všemu tu dělají zatraceně dobré burgery.

Sednu si na své oblíbené místo, ke stolu v rohu. Zdejší interiér připomíná jídelní vlakový vůz, alespoň mi to tak vždy přišlo. Dřevěný stůl, jehož deska je uchycena ve stěně těsně pod oknem, je osazen jen jedinou nohou a obklopený dvěma červenými sedačkami. Na každou z nich se mohou vedle sebe pohodlně usadit dva dospělí lidé. Stolky jsou rozmístěny podél dlouhého okna a nebýt závěsů sešněrovaných úzkou tkaničkou po straně každé sedačky, připadal bych si jako za výlohou. Majitel se zřejmě inspiroval bistry z amerických filmů. Zlatavý svit slunce vrhá skrz okna příjemné teplé světlo dokreslující atmosféru jako z klasického road movie.

„Tak co to bude, pane?“ Z přemýšlení mě necitlivě vytrhne mladá slečna, může jí být odhadem kolem pětadvaceti let. Někdo by mohl považovat podobný druh oslovení, ke všemu s intonací drzého pubertáka, za nevhodný, ovšem veselý úsměv zdobící její laskavou tvář, nedává jakémukoli muži možnost jí cokoli vyčítat.

„Prosil bych Zbyškův hamburger.“

„Ehm. Něco k pití?“

„Ne, díky.“

„A něco dalšího?“

„Ne, díky.“

„Óká, hned to bude, pane.“

Něco na té slečně je. Bude to v jejích očích. Jistě, jedná se o klišé mluvit o krásných dívčích očích, ty její však nejsou výjimečné půvabem, ale skrývají v sobě charisma, které není samozřejmostí. Mnoho lidí má krásné oči, ovšem onou krásou to začíná i končí.

Vyndám z kapsy mobilní telefon, abych si čekání na jídlo zkrátil. Vhodná příležitost pročíst si, co zajímavého se během dnešního dne ve světě událo. Nic veselého se ovšem nedozvím, tak jako obvykle. Dobré zprávy lidi moc nezajímají, pokud v nich tedy nejsou sami zainteresováni, ty špatné naopak zajímají hlavně ty jedince, kteří v nich žádnou roli nehrají.

Trochu znechuceně odložím telefon na stůl a zadívám se z okna. Brouzdám zrakem po okolní krajině. Zelené listí na stromech se lehce mihotá ve větru. Přestože to nemám možnost slyšet, jako by mi jeho šustění znělo v uších. Na poli s obilím, jež pomalu dostává charakteristickou zlatou barvu, se v dálce procházejí srnky. Idylický pohled. Možná až lehce kýčovitý. Uprostřed pole pak ještě... tam, kde je hlouček zelenajících se křovin a stromů... tam mezi keři... ano, skutečně... je to lidská bytost.

Postava štíhlého vysokého muže oděného do bílého splývavého šatu. Je příliš daleko, abych rozeznal jeho rysy, mám však pocit, jako by se na mě díval. Připadá mi to hloupé, ale jsem si téměř jistý, že mi hledí přímo do očí. Jako by mi na tu dálku viděl až do duše.

„Váš hamburger, pane,“ ozve se vedle mě a já sebou vylekaně trhnu.

„Och... ano, děkuji vám,“ soukám ze sebe třesoucím se hlasem a můj pohled rozpačitě těká mezi talířem a očima mladé servírky. Zračí se v nich pobavení. Evidentně si myslí, že jsem rozhozený kvůli ní. Jeden z mnoha omylů lidského úsudku.

II

Sotva vejdu do rozsáhlého sálu s bowlingovými dráhami, všimnu si, jak na mě Vojta od baru mává. Sedával jsem s ním v lavici. Čas od času se spolu sejdeme, dáme řeč, vypijeme pár piv... je to vlastně jediný člověk ze střední, s nímž jsem pravidelně v kontaktu. Daří se mu více než dobře. Hned po škole se dal na podnikání a založil si menší firmu na výrobu prvotřídního nábytku. Nejedná se ale o sériově vyráběné kusy z dřevotřísky, nýbrž o produkty prémiové kvality a ne-zřídka tvořené z masivu vzácného druhu dřeva. Díky své prořízlé puse a výjimečnému tahu na branku dokázal prorazit nejenom na našem trhu, ale jeho výrobky se prodávají po celé střední Evropě. Černý bavorák, vedle kterého jsem zaparkoval svoji felicii, patří jemu. Musel jsem se tomu kontrastu smát. Staré dobré rčení „Kdo umí, umí, kdo neumí, učí.“ opět potvrdilo svoji pravdivost.

Nezávidím mu, není to špatný člověk, a tak mu jeho úspěchy přeju. Neříkám, že by se mi jeho fáro nebo luxusní vila nelíbily, ale tak nějak je ke štěstí nepotřebuji. Přinejmenším si to úspěšně namlouvám.

„Nazdar Fílo!“ vítá mě vesele, vstane ze stoličky a podá mi ruku. Dorazil jsem půl hodiny po začátku. Dochvilnost nikdy nebyla moje silná stránka. Vojta má už evidentně trochu upito.

„Představ si, já si to splet! Myslel jsem, že je to už vod půl šestý. Trčel jsem tu téměř dvě hodiny, než dorazil někdo známej,“ hlásí se smíchem, zatímco mi dlaní uštědří přátelskou herdu do zad. Jazyk se mu solidně plete a koordinaci pohybu má tak rozhozenou, až se divím, že se do mých zad vůbec trefil. Má upito víc než jen trochu.

„Víš, že mě to ani moc nepřekvapuje?“ pousměji se. U baru není zrovna moc lidí, a tak se mě barman okamžitě ptá, co si dám. Odpovídám, že jedno pěkně vychlazené by přišlo vhod.

„To jsme takhle už v plné sestavě?“ zeptám se a kývnu směrem k jedné z drah, kde partička šesti lidí hraje bowling, přičemž mého příchodu si zatím nikdo z nich nevšiml.

„Jo, moc se to nesešlo, kamaráde.“

„Hmmm.“

„Moc se ti sem nechťelo, co?“

„Ani ne, no.“

„Je mi to jasný. Tak nějak tě v tomhle ohledu už znám. Hele, tak vypadnem, ne?“ navrhne Vojta. Ten nápad se mi líbí.

„Neměl bych je jít alespoň pozdravit, když už jsem tu?“ namítnu.

„Když to uděláš, už se asi jen tak nevypaříme,“ zadrmolí Vojta, přičemž do sebe kopne panáka vodky.

„Pravda, ale už jsem si objednal pivo.“

„Kašli na to, vole. Dáš si ho jinde,“ odmítne moje váhání a gestem ruky přivolává barmana, který se zrovna dal do řeči se dvěma dámami na vzdálenější straně baru. Neochotně rozhovoru zanechá a přijde k nám. Vojta mu podá dvoutisícovku, kopne do sebe dalšího panáka, během čehož rukou ukazuje střídavě na mě a na sebe, aby dal najevo, že platí za nás oba. Naznačuje mu, aby nic nevracel, a rovněž pouze posunky, konkrétně zvednutým palcem a mávnutím, se s ním loučí. Teprve pak polyká tekutinu, jež mu záhy rozpálí hrdlo. Chytne mě za paži a táhne k východu. Bar-

man zůstane překvapeně stát s papírovou bankovkou v ruce, zatímco já se spontánnímu a bezstarostnému chování svého kamaráda pobaveně směju.

„Už jsem si vobjednal pivo,“ imituje posměšně Vojta moji poslední větu ve chvíli, kdy trochu nemotorně rozrazí dveře a doslova vypadne z místního podniku na ulici. Div že nesrazí procházející postarší pár, čehož by si býval ani nevšiml, kdyby se na jeho osobu nesnesla sprška nádavek z úst polekané paní, přičemž její manžel, tedy předpokládám, že se jedná o jejího manžela, jen jakoby z povinnosti kroutí pobouřeně hlavou.

„Pardón, pardón,“ omlouvá se Vojta. Jeho omluva však není brána příliš vážně. Pravděpodobně proto, že se u toho chichotá a nepřestává mě parodovat. „Prej... uuuž jsem si vobjednal pívívo!“ Další záchvat opileckého smíchu. Já se směju s ním, i když vlastně pořádně nevím proč.

Pobouřený pár našťavaně pokračuje v cestě a Vojta na dálku odemyká svého bavoráka a klíčky hází mně. Jen tak tak jsem je dokázal zachytit, neboť jeho hod nepatřil mezi ty nejpřesnější.

„Ty všechno moc řešíš, co, učitýlku?“

„No rozhodně víc než ty,“ neodporuji a беру jeho opilecké chování s humorem. „No, ale já tu mám svoje auto,“ podotknu, což je jen voda na jeho mlýnské kolo sarkastických nářeků.

„Vole, to myslíš ten povoz někdy z osmnáctýho století tady vedle? A kam jsi uvázal koně? Samo to asi nejede, ne?“ ptá se s hraným údivem a dělá, jako by se rozhlížel po tažných zvířatech.

„Mně náhodou docela vyhovuje,“ odvětim na oko uraženě.

„No, tak dnes si aspoň zařídíš pořádnou káru,“ nebere v úvahu možnost další diskuze a nemotorně si sedne na sedadlo spolujezdce.

Prohlížím si jeho luxusní auto, pohazuji si s klíči v ruce. Nakonec jen pokrčím rameny a pro sebe zadrmolím: „Ále... proč by ne?“

Za volantem něčeho podobného jsem doposud neseděl. Stačí jenom nastartovat, aby mi přeběhl mráz po zádech. Stále se však snažím utvrzovat v tom, že mu jeho bohatství nezávidím a že něco takového opravdu ke svému štěstí nepotřebuji. Nicméně, tak nebo tak, mé chlapské srdce zaplesá a hned od prvních metrů si tuto nevšední jízdu začínám užívat.

„Kam vlastně jedeme?“ zeptám se po chvíli.

„Za město. Mám tam takové jedno oblíbené místečko,“ odpoví ospale. Choulí se na sedadle, přemíra alkoholu ho zjevně přemohla dříve, než čekal.

„Kudy mám jet?“

„Prostě pokračuj furt rovně, já ti pak řeknu.“

Překvapuje mě, že chce někam za město. Myslel jsem, že bude chtít na nějakou party do centra, je přece jenom páteční večer. Ne, že bych se zrovna já pravidelně účastnil bujarých pátečních akcí, ale Vojta je právě tím typem, jenž nesmí chybět na žádné pořádné zábavě. Ale dnes nikoli.

„Počkej, počkej,“ vychrlí najednou ze sebe, „támhle... zastav u kraje!“ Ukáže na prostor za křižovatkou.

Obávám se, že se mu udělalo špatně. Neztrácím tedy čas ptáním se proč nebo co že tam chce dělat a zastavuji u chodníku. Nejistě vystoupí, a když vidí, že zůstávám v autě, zavolá na mě: „Na co tam čekáš? Dělej, pojď!“

Vystoupím a teprve teď si všimnu toho, co ještě před křižovatkou nebylo kvůli vzrostlým keřům moc dobře vidět. Vchod starého domu zdobí vývěsní štít s nápisem „večeřka“. Zamknu auto a jdu za Vojtou, který se už šplhá po schodech ke vchodu.

Vevnitř je to malé. Několika samoobslužným regálům dominuje pult, za nímž sedí obtlouklá paní středního věku. Vlasy má na krátko střižené, pomocí natáček vytočené do kudrlin, a na nose jí sedí staromódní brýle se silnými dioptriemi. Zachumlaná do pleteného fialového svetru, přestože venku bylo celý den horko a ani teď tomu není jinak, si nás zkoumavě prohlíží, a aniž by musela cokoli říkat, dojde mi, že nás moc ráda nevidí. Raději by měla svůj klid.

Vojta vezme do ruky košík a sebejistým krokem zamíří k chladicímu boxu v rohu malého krámku. Zjevně má zcela jasno, pro co přišel. Do košíku začne skládat vychlazené plechovky piva, dokud ho zcela nezaplní. Patrně však usoudil, že jich stále nemá dostatek, a tak mi strčí do rukou ještě další dvě. Naplněný košík pak položí na pult před paní prodavačku.

„Je jich tam přesně dvanáct... á tady kamarád... má v ruce ještě další dva kousky, takže celkém... štrnáct,“ zažvatlá. Prodavačka na něj hledí s povytaženým obočím. Střídavě si nás oba prohlíží takovým tím pohledem, jako by snad uvažovala, zda si od nás nemá vyžádat občanky. Nakonec začne vyndávat plechovky z košíku, aby je přepočítala.

„Počkejte, paní,“ zarazí ji Vojta, „koupím od vás přeci i ten košík, ne?“

„Ten není na prodej,“ odpoví stroze.

„Ani na výměnu? Tady za mého kamaráda Františka?“ usmívá se Vojta a vytahuje z peněženky tisícikorunu.

Prodavačka chvíli váhá. Nakonec si od něj bankovku nepřiměřeně vysoké hodnoty přece jenom vezme.

„Děkuji za nákup, na shledanou,“ řekne jenom a tendence přepočítávat nahlášený počet plechovek je ta tam.

Nákup položíme na zadní sedadlo a pokračujeme v cestě. Vojta pustí rádio. Nemluvíme. Já si užívám řízení luxusního vozu, zatímco můj kamarád tiše sleduje míhající se okolí. Mám pocit, že zrovna přemítá nad nějakými osobními problémy, z čehož si vyvozují i jeho nechuť bavit se ve větším davu lidí. Jediná slova, která v autě padnou, se týkají Vojtových pokynů, kudy mám jet. Nakonec dorazíme na mírnou vyvýšeninu několik kilometrů za Zlatým Týnem.

Auto necháváme stát na prašné polní cestě. Vojta vezme ze zadního sedadla košík plechovek s pivem a vyrazíme loukou na vršek kopce. Je to jen pár metrů. Seshora se nám nabízí pohled na téměř celé město. Na spoustu světél, ať už pohyblivých v podobě světlometů mnoha aut, nebo těch statických, jimž dominuje Zlatá věž na náměstí.

Otočíme se k městu zády. Sedneme si do trávy a hledíme do krajiny, která neskýtá tak oslňující scénérii, ale svým vzezřením uklidňuje. Září hvězd na jasné obloze spolu s měsíčním svitem narušuje jen pár osamocněných světél v malých vesnicích rozesetých po krajině.

„Ani nevím, jak to tu ve dne vypadá, asi bych to tu ani nepoznal,“ naruší ticho mezi námi Vojta. Otevře plechovku piva a podá mi ji. „Jezdím

sem jen v noci, přes den nemám čas,“ uchechtne se a zakrouť hlavou. Gesto naznačující zoufalství podtrhne charakteristické zasyčení oznamující otevření druhého piva. Přitukneme si. Žíznivě do sebe obracím první plechovku, ve které po chvilce zůstane ani ne polovina jejího původního obsahu. Vojta svůj nápoj jen tak ucucává. Ještě aby ne, dnes toho nevyopil zrovna málo.

„Práce?“ otáží se prostě.

„Jasně. Co taky jinýho? V autě trávím poslední dobou tolik času, že už mě řízení ani netěší. Nemáš vůbec ponětí, jak jsem byl nadšený, když jsem si to auto kupoval. A teď? Nastupuju do něho skoro s odporem. Kdybych neměl vypnutej mobil, tak by tu pořád jenom zvonil a zvonil... no, dobře, touhle dobou už asi ne... ale chápeš, jak to myslím,“ mávne znechuceně rukou a usrkne ze své plechovky.

„Tak firmu prodej. Určitě by sis i tak potom mohl žít jak král až do konce života.“

„Taky mě to napadlo. Ale to nemůžu. Bych se uchlastal k smrti! Dyt' já se už ani neumím bavit! Stěžuju si, že nemám dost volnýho času, ale když mám výjimečně volnej den, tak nevím, jak s ním naložit. Nemám kamarády, neumím se bavit!“ chrlí ze sebe zoufale a já pořádně nevím, co na to mám říct.

„No, je pravda, že s vyhazováním peněz evidentně problém nemáš,“ narazím na jeho neuvážené utrácení ve městě. Podívá se na mě vyčítavým pohledem.

„A co jako?“ utrhne se na mě. „Víš, já takovej normálně nejsem. Nikomu nic zadarmo nedám!“ rozčílí se a mrští téměř plnou plechovkou do prázdná před sebou. „Jen když toho trochu víc vypiju,“ připustí nakonec a sáhne po dalším neotevřeném pivu.

Evidentně se potřeboval pouze svěřit. Když je toho na člověka moc, i muži mají občas nutkání si na svůj neutěšený život jen tak postěžovat, aniž by momentálně chtěli hledat řešení.

Strávili jsme spolu dlouhé desítky minut. Vyprávěl mi o své práci, o tom, čím vším se musí zabývat, aby jeho byznys nezačal upadat. Stěžoval si, že jeho život se točí jenom kolem peněz. Rodiče nenavštívil už léta

a vážnější vztah nezažil pomalu od začátku svého podnikání. Jen povrchní známosti s přitažlivými slečnami využívajícími svého těla jako prostředku dostat se k penězům úspěšných a movitých mužů. Konec konců, může jim to vlastně mít někdo za zlé? Bylo by hloupé nevyužít svých možností.

Zatímco můj kamarád stále ucucává druhé pivo, přičemž to první ani nedopil, vedle mě se už válí čtyři prázdné plechovky. Nejsem moc zvyklý pít, a tak ve chvíli, kdy se zvedneme, abychom se vrátili zpět do auta, neboť nám začíná být chladno, moje nohy vrávorají podobným způsobem jako Vojtovy. Může být tak kolem půlnoci. Košík s nevypitými pivy necháme na kopci.

„Takhle řídit nemůžu,“ upozorním, když se svalím za volant.

„Zavoláme si taxíka,“ rozhodne Vojta.

Tím náš rozhovor skončil. Padla na nás taková ta melancholická nálada zapříčiněná částečně alkoholem a částečně únavou. Usnuli jsme, aniž by kdokoli z nás taxi skutečně zavolal.

Bílý sál. Pojmenování „Bílý sál“ mi vyvstane na mysli ve chvíli, kdy sestupuji po černých schodech do rozlehlé, zářivě bílé haly. Alespoň předpokládám, že se jedná o sál, neboť na stěny ani strop nejsem schopen dohlédnout. Jen bílo. Zářivě bílou barvu spatřuji všude okolo sebe. Její kontinuitu narušují pouze černé sloupy táhnoucí se ve dvou rovnoběžných řadách do dálí, vytvářejíce cestu, kterou se chystám vydat.

Nejsem si však jist, zda sloupy vůbec něco podpírají. Končí kdesi mezi podlahou a pomyslným stropem. Koneckonců ani o podlaze nemohu s jistotou říci nic určitého, jelikož i tu tvoří souvislá, zářivě bílá plocha, u níž není zřejmé, zda pokračuje ještě pod úroveň zdánlivé podlahy, či nikoli.

Po krátkém váhání, jestli se nemám otočit a vystoupat zpět po černých schodech, se nejistě vydám mezi černé sloupy skrz všudypřítomnou bílou zář. Každý můj krok je nepřiměřeně hlasitý. Jako by mé nohy byly dvě kovářská kladiva narážející v pravidelném rytmu do mohutné kovadliny...

Vzbudí mě zima. Mžourám skrz přední sklo auta. Tma začíná mírně ustupovat a kdesi za obzorem se slunce chystá vyjít na jasnou letní

oblohu. Podívám se na mobil. Tři čtvrtě na pět. Vojta vedle mě pokojně oddychuje.

Potichu, abych ho nevzbudil, vystoupím z auta, opatrně za sebou zavřu dveře a opřu se o kapotu. Volám na informační linku, aby mi dali kontakt na místní taxi službu. Číslo jsem sice úspěšně získal, nicméně si uvědomuji, že bych taxikáři těžko popisoval naši nynější polohu. Nezbyvá mi tedy nic jiného, než auto odvézt alespoň do nejbližší vesnice.

Nastoupím zpět a vydám se na cestu. Přestože pravděpodobnost, že by mě zrovna na tak krátkém úseku zastavili policajti, je minimální, mám trochu nahnáno. Řídit pod vlivem pro mě představuje tabu, které je nyní částečně prolomeno. Opilý sice nejsem, ale téměř jistě bych nějaké to promile nadýchal.

Po ani ne pěti minutách s úlevou zaparkuji u malého krámků s potraviny. Vojta spí tak tvrdým spánkem, že se za celou dobu ani na chvíli neprobudil. Neobtěžuji se proto znovu vystupovat, abych ho svým telefonátem s taxislužbou náhodou nevzbudil.

Po necelé půlhodině taxík konečně přijíždí. Vojtovi musím značně pomáhat, aby se do něj vůbec ze svého auta přesunul. Celou cestu budu trnout, aby se nepozvracel. Neklidný řidičův pohled mě ujistí, že v těchto obavách rozhodně nebudu sám.

Oba si nakonec oddechne, když bez komplikací dorazíme k cíli. Vojtovi je to ovšem jedno, ten stěží vnímal, že jedeme k němu domů.

„Počkejte na mě chvíli prosím, potřeboval bych ještě hodit na nádraží,“ žádám řidiče, který na znamení souhlasu kývne.

Pomohu Vojtovi z auta a s jeho rukou kolem ramen a mojí paží kolem jeho boků dotancujeme až ke dveřím jeho luxusní vily.

„Fílo... děkuju...“ souká ze sebe v polospanku, přičemž nemá sílu ani pořádně hýbat rty.

„Prosím tě, to je v pohodě,“ odpovím, zatímco v jeho kapsách loví klíče od vchodu. Konečně je objevím a doprovodím kamaráda až do ložnice.

„Klidně přespí tady, pak tě hodím k tý tvý kraksně,“ drmolí, neuvědomiv si, že auto nemá zaparkované v garáži, nýbrž v malé vesničce za Zlatým Týnem. Budu mu muset ohledně toho ještě odpoledne zavolat.

„Ne, díky. Musím ještě něco zařídit,“ vymluvím se.

Taxikář mě s ulehčením, že interiéru jeho auta už nic nehrozí, odveze směrem k nádraží. Výraz jeho tváře je teď daleko přívětivější a uvolněnější. K mé nelibosti se mu dokonce ulevilo natolik, že má tendenci dát se se mnou do řeči. Přistoupím na jeho hru plnou obvyklých frází, již mezi sebou rozehrávají ti, kteří se navzájem neznají a vědí, že se ani nikdy nepoznají.

Po dobré čtvrthodince zastaví přímo před hlavním vchodem nádražní budovy. S díky mu zaplatím za jeho službu, přihodím i solidní dýško a oba pokračujeme svými vlastními cestami.

III

Domů se dostanu až kolem osmé hodiny ranní. Šedou bundu přehozenou přes levou paži, v pravé ruce černou diplomatku. Bydlím ve druhém patře tříposchod'ové bytovky. Byt jsem si zařídil se svojí přítelkyní Klárou asi před dvěma lety. Byli jsme spolu už od střední a vše nasvědčovalo tomu, že budeme sdílet i budoucnost. Jakmile však došlo na společné bydlení, nevydrželo nám to ani rok a začali jsme mít jeden druhého plné zuby. Klára se odstěhovala, a já tu tedy od té doby žiji sám. Na otázky rodiny a přátel, z jakého důvodu k našemu rozchodu došlo, jsem vždy odpovídal tak, že jsme se k sobě prostě a jednoduše nehodili, neklapalo nám to. Jde o lež. Očividně. Vždyť jsme spolu byli od střední! A proč o tom lžu? Je to jednodušší než vysvětlovat pravé důvody, o kterých nemám potřebu s kýmkoli hovořit.

Co se týče mého malého domova, jedná se o útulně zařízený dvoupokojový byt. Zejména máma mi rozmlouvala, abychom si něco tak ma-